

Nagyböjt 1. vasárnapja

Róm 10,8-13

„Ha ajkaddal vallod, és szívedben hiszed...”

⁸Hanem hogyan mondja? Közel van hozzád a tanítás, ajkodon és szívedben, tudniillik a hit tanítása, amit hirdetünk. ⁹Ha tehát száddal vallod, hogy Jézus az Úr, és szívedben hiszed, hogy Isten feltámasztotta a halálból, üdvözülsz. ¹⁰A szívbeli hit ugyanis megigazulásra, a szájjal való megvallás pedig üdvösségre szolgál. ¹¹Az Írás ugyanis azt mondja: Senki nem vall szégyent, aki benne hisz. ¹²Nincs különbség zsidó meg pogány között, mert mindnyájunknak egy az Ura, aki bőkezű mindazokhoz, akik segítségül hívják. ¹³Mindenki, aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözül.

A római levél két legfontosabb témája a hit és a megigazulás. Az egyik az ember állásfoglalása, amikor Jézust Úrnak nevezi (9. v.), és szívében is hiszi ugyanezt (9b v.). Ezen kijelentés mögött az ősegyház nagy vallási kihívása áll: milyen alapelvek alapján lehet egyetlen vallási közösségbe gyűjteni zsidókat és pogányokat, akiknek igen különböző a vallási identitásuk, az Istenről vallott felfogásuk és erkölcsi magatartásuk is. Pál érvelésének középpontjában az Ószövetségben, Mózes ötödik könyvében található beszéd áll, melyet a deuteronomista iskola képviselője Mózes szájába adott. Ebben Mózes a törvényről elmélkedik, aminek megtartása véleménye szerint nem nehéz. Mózes törvényei ugyanis nem az égben voltak, nem is égi törvényeket akart rögzíteni, hanem valami olyat leírni, amit az ember önmagában is megtalálhat. Ezt olvassuk az Ószövetségben: *„Egészen közel van hozzád a törvény, a szádban és a szívedben, így hozzá szabhatod tetteidet”* (MTörv 30,14). Ez lesz a platform, hiszen a pogányok is utaltak a lelkiismereti törvényre, tehát a lelkiismereti törvény ezzel az ószövetségi utalással összekapcsolva lesz az alapja Pál érvelésének, ami igyekszik közös alpra állítani Jézus zsidó és pogány követőit. A másik közös alap nyilvánvaló: *„Mindaz, aki az Úr nevét hívja segítségül, üdvözül”* (13. v.). Ez az utalás valószínű Joel próféta (3,5) könyvéből származik, akit először az Apostolok Cselekedetei szerzője fedezett fel (2,21.39) és tett népszerűvé a zsidókeresztény közösségekben. Joel a lélek kiadásáról beszél, amely profétává avat öregeket és fiatalokat egyaránt. Ezt a próféta által előre megjövendölt eseményt Pál Jézus Krisztus működésében látja beteljesedni. Ekkor már túl van a nagyon zavaros, de mégis igen termékeny korintusi lelkipásztori tapasztalatain, amikor Isten ígéje és Jézus Krisztus örömhíre igen

különböző csoportokat mozgatott meg. Bár számos problémát okozott, mégis egy közösségbe szerveződött általa zsidó és pogány.

A zsidók és a pogányok számára Jézus tanítása hasonlót jelentett, mint a Tóra. Jézus is megjárta a halált, feltámadása után az égbe jutott, és ül az Atya jobbján. Az ő célja az volt, hogy az írott Tóra helyett a szívbeli Tórához vezesse a zsidókat. Pál szerint a szívbeli hit megvalósítása arról tanúskodik, hogy a krisztuskövető kész elfogadni a szívbeli Tórát, amelyet Pál egyébként azonosít a pogányok lelkiismeret fogalmával is.

Pál úgy látja, hogy a különböző kulturális és vallási csoportokat a közös Jézus-élmény az erről szóló igehirdetés és a közös istenélmény egyetlen csoportba tudja gyűjteni. Egy vallási közösségbe való betagozódás, vallási kijelentések hangoztatása vagy a mózesi törvény ismerete önmagában ezt nem tudja megtenni. Pál igehirdetése mögött ott áll a saját egyéni megtérésélménye. Nem vallástalanból tért meg vallásossá – mint azt manapság sokan hangoztatják –, hanem formális vallásosságból tért a szív vallásosságra. Eddig számára a vallás csak kulturális élmény volt, most viszont egyéni istenélményt élt át, s ennek következtében változott meg. Ez az élmény olyan erős volt, hogy az általa misszionált közösségekben az emberek hasonlólt éltek át. Ez a hit-élmény sokkal erősebb volt, mint a kulturális és szociális kötődés, mert képes volt az utóbbi különbözőségéből adódó problémák legyőzésére.

Talán ez a kulcsa annak, hogy a levelet nemcsak Rómában olvasták, hanem a többi keresztény közösség számára is lemásolták, sőt később is ez a levél – és benne a hit és a megigazulás kérdése és annak magyarázata –, bár vitákon keresztül, de mindig az egyház megújulásához vezetett.

Ma a Jézus-eseményről szóló vitának egy kicsit mások az összefüggései: a Pál idejében még elképzelhetetlen ateisták és hívők csapnak össze ebben a vitában. Sőt a globalizálódó vitában a különböző vallások szakértői is vitába keverednek egymással. A vitában mindenki a saját álláspontját védi, és a többenél nagyobb kiválóságát bizonyítja. A vallási közösséghez manapság megszokás és hagyomány alapján tartoznak emberek, akiknek vitája sokkal inkább a gyakorlatot, mint az elméletet érinti. Termékeny vitára csak olyan párbeszédben számíthatunk, ahol az istenélmény erősebb a hagyományhoz való kötődésnél és a kiválóság érzésénél. Csak ilyen emberek tudnak újra vallási közösséget építeni.